

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

02.04.2018 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ СРЕЩА С ОМБУДСМАНА НА РБ И ПОСЛЕДВАЩА ПРЕСКОНФЕРЕНЦИЯ

На 2 април 2018 г., понеделник, ръководителите на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) и Омбудсманът на РБ, г-жа Мая Манолова, ще проведат среща в Приемната на обществения защитник.

Повод за срещата е [жалбата](#) на Божидар Данев (БСК), Васил Велев (АИКБ), Кирил Домусчиев (КРИБ) и Цветан Симеонов (БТПП), в качеството им на физически лица, срещу т. нар. „американски централи“. Документът бе внесен в деловодството на Омбудсмана на РБ на 23.03.2018 г.

Предвижда се след срещата (около 13.30 часа) участниците в разговора да дадат кратка **пресконференция**.

В срещата и в последващата пресконференция от страна на жалбоподателите ще участват Божидар Данев и Васил Велев, а поради отсъствие от страна на г-н Домусчиев и г-н Симеонов, те ще бъдат представлявани, съответно – от Евгений Иванов (изп. директор на КРИБ) и Васил Тодоров (гл. секретар на БТПП). Ще участва, също така, енергийният експерт Константин Стаменов.

Заповядайте на 2 април 2018 г., понеделник, в 13.30 ч., в приемната на Омбудсмана на РБ, на [ул. „Георг Вашингтон“ № 22](#).

Publics.bg

✓ Представители на АОБР ще се срещнат с Омбудсмана на България във връзка с американските централи

Ръководителите на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР) и Омбудсманът на РБ, Мая Манолова, ще проведат среща по-късно днес в Приемната на обществения защитник, съобщават от АОБР.

Повод за срещата е жалбата на Божидар Данев (БСК), Васил Велев (АИКБ), Кирил Домусчиев (КРИБ) и Цветан Симеонов (БТПП), в качеството им на физически лица, срещу т. нар. „американски централи“. Документът бе внесен в деловодството на Омбудсмана на РБ на 23.03.2018 г.

„Отговорно твърдим, че те в постоянен и непрекъснат режим, с последователност, достойна за по-добри дела ни ограбват ежедневно, ежечасно и ежеминутно, като ни „измъкват“ от джобовете по 14 лева на мегаватчас използвана електроенергия“, се казва в жалбата, като се призовава за незабавно разследване и предприемане на мерки за пресичане на това нарушаване на правата на потребителите, „изразяващо се в открит и, на пръв поглед, узаконен грабеж“, се казва в жалбата.

В срещата от страна на жалбоподателите ще участват Божидар Данев и Васил Велев, а поради отсъствие от страна на Кирил Домусчиев и Цветан Симеонов, те ще бъдат представлявани, съответно - от Евгений Иванов (изп. директор на КРИБ) и Васил Тодоров (гл. секретар на БТПП). Ще участва, също така, енергийният експерт Константин Стаменов.

БНТ

✓ Работодатели на среща с омбудсмана по повод американските централи

Ръководителите на четирите национално представени работодателски организации ще проведат среща с омбудсмана Мая Манолова. Основна тема на разговорите са двете американски топлоелектрически централи.

В жалбата си до обществения защитник работодателите настояват за незабавно разследване и предприемане на мерки срещу нарушаване на правата на потребителите от страна на топлоелектрическите централи- "Марица Изток 1" и " Марица Изток 3.

Според работодателите цената за изкупуване на електрическата енергия от двата ТЕЦ-а натоварва хазната с близо 1 милиард и 500 милиона лева годишно.

✓ България внесе работна ръка от трети страни. Но трябва ли ѝ?

Натискът на работодателските организации в България за облекчаване на вноса на работна ръка в страната се оказва успешен. Правителството вече сключи спогодба за привличане на специалисти от Армения, а до средата на годината се очаква подобни спогодби да бъдат подписани с Украйна и Молдова.

А работа има в България

Шефът на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев смята, че тази тенденция е изцяло положителна: „Недостигът на човешки ресурси се превръща в основен фактор, възпиращ новите инвестиции в България. Липсата на работна ръка ограничава стопанския растеж и пречи на българската икономика да се възползва от подобряващата се стопанска конюнктура в света“, твърди Велев. Ръководената от него асоциация е установила дефицит от поне 80 хиляди специалисти в машиностроенето, електротехниката, строителството, здравеопазването, транспорта и логистиката.

„В същото време безработните в страната са около 200 хиляди души, към които трябва да бъдат прибавени и 100 хиляди т.нар. „обезкуражени“ – хора, които всъщност никога не са си търсили работа. Половината от безработните обаче са без образование и без каквато и да е професионална квалификация. Сред тях има и хора, които просто не желаят да работят. За българите като че ли е по-лесно да напуснат страната в търсене на работа, вместо да се преместят в друг град, където работа има“, изтъква Велев.

Директорът на Балканския институт по труда и социалната политика Иван Нейков е на друго мнение. „В дискусиата, която предхождаше облекченото издаване на трудови визи, не се появиха каквито и да било разчети и анализи за ситуацията на пазара на труда. През последните години в страната са били приемани по 3-4 хиляди души от страни извън Евросъюза и в огромната си част те са били сезонни работници. Това показва, че няма проблем в тази насока“, контрира Нейков.

Не бедността, а демографският срив

Големите играчи в българския бизнес са съгласни, че ниските заплати в България са сериозна причина за трудовата емиграция, смята Велев. Но според работодателите ключовият фактор за нарастващия дефицит на работна ръка е не бедността, а тежката демографска ситуация в страната. Понастоящем за местата на всеки 100 работници и специалисти, напускащи пазара на труда поради пенсиониране, на разположение са едва 63 навлизащи в трудоспособна възраст младежи. В същото време броят на икономическите емигранти през последните години надвишава броя на завърналите се в страната средно с 4 хиляди души. „И американски заплати да дадем, пак няма как да компенсираме тези тежки демографски и кадрови дисбаланси“, твърди Васил Велев. И допълва, че през следващите десет години се очаква дефицитът да достигне крайно болезнено за България брой от половин милион души. „За сравнение, дефицитът от кадри в несравнимо по-голямата германска икономика е 1,5 млн. души. А известно е, че колкото повече хора дойдат да работят в страната, толкова повече ще нараства икономиката, събраните данъци и осигурителни вноски“, убеден е индустриалецът. Васил Велев разчита, че православието и по-топлият климат ще привлекат десетки хиляди работници и специалисти от Украйна и Молдова, където живеят и български малцинства. Като пример той посочва резултатите от неотдавнашен конкурс за инженери в бургаския машиностроителен завод „Спартак“. За едно работно място там са кандидатствали 40 украински специалисти. Спечелилите конкурса ще получават 1,5 пъти по-голяма заплата от българските си колеги и ще ползват жилищни и транспортни облекчения.

В отговор Иван Нейков цитира скорошно изявление на министъра на труда и социалната политика, че Украйна и Молдова не проявявали интерес към сътрудничество в износа на работна ръка за България. Експертите на Балканския институт по труда и социалната политика са на мнение, че този износ няма да реши проблемите на българските работодатели. „Според нас, икономически по-изгодно и социално по-целесъобразно е усилията да се съсредоточат към повишаване на икономическата активност и качествата на наличните трудови ресурси. Става въпрос за няколкостотин хиляди работоспособни кадри, част от които са и висококвалифицирани“, казва Нейков. Сред тях са между 150 и 200 хиляди хора с увреждания, които не са особено желани от работодателите.

Заети в сивия сектор

Поне 100 хиляди от току-що пенсионираните се имат запазен трудов потенциал да продължат да заемат досегашните си работни места и да обучават младите. Най-голяма е групата на т.нар. "нищонеправещи" млади хора. Според различни източници броят им варира от 100 до 300 хиляди души. „Анализите ни сочат, че значителна част от тези хора всъщност здраво работят в сивия сектор. Европейският съюз настоява „нищонеправещите“ да бъдат приобщени към светлата част на икономиката, като чрез изпити им бъдат признати придобитите в практиката умения“, обяснява Нейков.

Голямата надежда на българските работодатели за запълване на дефицита от работна ръка е Виетнам. „Виетнамците са добри работници, а страната им се е специализирала в износа на човешки ресурси. В Румъния и Чехия вече има цели автомобилостроителни заводи, в които работят само виетнамски работници. А ние сме ограничени с таван от 20% при наемането на чужденци извън Евросъюза в големите български предприятия и до 35 % в малките и средните фирми“, не крие недоволството си Васил Велев. Предприемачът е убеден, че гласуваните от Парламента облекчения при издаването на сини карти няма да доведат до превръщането на България в транзитен пункт на нелегална трудова миграция към Западна Европа. „Издаването на комплексно разрешително за работа важи за 1 година и е свързано с точно определено работно място в страната. То не дава никакви права и възможности доведените отвън специалисти да бъдат приемани на работа в друга страна-членка на Евросъюза“, посочва Васил Велев. Той обаче признава, че българските работодатели нямат никакъв опит в подбора на кадри зад граница.

Investor.bg

✓ Новите правила за колетните пратки в ЕС ще осигурят по-изгодни онлайн сделки

Председателят на Комисията за защита на потребителите Димитър Маргаритов очаква преосмисляне на начина на ценообразуване

Потребителите и бизнесите вече ще имат възможност да сравняват и избират най-добрите условия за доставка на закупени онлайн стоки, особено след отпадането на геоблокирането през месец декември тази година. Това коментира председателят на Комисията за защита на потребителите (КЗП) Димитър Маргаритов в предаването „Бизнес темите“ по ТВ „Европа“ по повод новите правила за колетните пратки в Европейския съюз и специалния сайт на Европейската комисия с тарифите на куриерските фирми за местни и трансгранични пратки.

„Европейската комисия си поставя за цел да събере и систематизира една голяма база данни, която ще бъде предоставена от доставчиците на такъв тип услуги. Тя ще съдържа информация за условията и цените, при които се осъществяват доставките на колетни пратки от съответния икономически оператор. Тази база данни ще бъде публикувана в специален сайт в интернет и от там потребителите, но и бизнесите, ще могат да се информират и да сравняват условията“, обясни Маргаритов. Той допълни, че към момента такава информация няма, а доколкото съществува частична, нейното систематизиране от потребителя или търговеца изисква сериозни усилия.

„Когато един търговец предлага в своя онлайн магазин при условията на отпаднало геоблокиране стоки на една и съща цена за целия ЕС, той може да избере и съответния доставчик, който най-малко ще оскъпи сделката, за да бъде максимално изгодна и за неговия клиент“, изтъкна Маргаритов. От друга страна, потребителят ще има възможност да направи сравнение и информиран избор на фирмата, която ще му предложи най-изгодни условия, когато реши да се възползва от правото на отказ от покупката в 14-дневен срок, тъй като в този случай разходите за връщането на стоката най-често са за сметка на клиента.

Според председателя на КЗП основният проблем сега е, че „поради естествената диспропорция в териториалната големина на държавите, може да се стигне до там, че за преминаване на много по-голямо разстояние в рамките на една държава да се плати много по-малко, отколкото за трансгранична доставка на територията на ЕС на много по-малко разстояние“.

Маргаритов поясни, че търсеният ефект с новите правила не е да се поставят пределни цени или да се унифицират тарифите, а да се даде възможност на двете страни за информиран и обективен избор по отношение на изгодността. „Това е доста разумен подход, защото той, без да въвежда тежки регулаторни процедури, отваря вратата за конкурентоспособността и за това посредством публичност и информираност да се намерят най-добрите условия, които биха позволили и на двете страни по потребителската сделка да се възползват от услугите на куриерските фирми“, коментира той. Същевременно обаче на национално равнище надзорните органи в съответните държави-членки ще могат да изискват всякакъв тип информация, която касае условията, при които тези доставчици предлагат своите услуги и да наблюдават дали те се спазват, както и да предприемат съответните мерки, когато това не е така.

„Очаквам преосмисляне на начина на ценообразуване, което до момента са извършвали тези доставчици в условията на неособено голяма прозрачност и на по-скоро национален тип мислене по този въпрос. Също – да се възприемат обективни критерии като например разстояние и грамаж и те да са основното, върху което се стъпва при формирането цената на доставката“, каза още Маргаритов. Той изрази мнение, че така постепенно ще се стигне до намаляване на цените и до това разходите за куриерската услуга да не са чак толкова съществен компонент от една онлайн сделка, какъвто са сега.

Председателят на КЗП припомни, че Европейската комисия полага сериозни усилия за отпадането на всички виртуални граници на територията на ЕС, които в някаква степен спират устрема на потребителите да пазаруват онлайн. Освен настоящия пакет от мерки, който включва отпадането на гео-блокирането, по-прозрачните условия за доставката на колетите на територията на ЕС и подобряване контролните функции на националните правоприлагащи органи по отношение спазване новите правила и възможността за сваляне на заблуждаващо онлайн съдържание, той даде пример и с вече въведените регламенти във връзка с роуминга и банковите плащания при пазаруване и резервации в ЕС.

✓ Сектор „(не)Сигурност“ – повече пари за същия резултат

Достатъчно е да се проследи изпълнението на бюджета на МВР през последните години, за да се види, че това е ведомството, в което парите никога не стигат

Не минаха и две седмици от началото на 2018 г. и правителството заговори за актуализация на бюджета за годината, а март е първият месец, в който ще се осребряват поетите тогава ангажименти. Причина за това станаха редицата заплахи за протести на полицаи и пожарникари, след които премиерът обеща отпускането на допълнителни 100 млн. лв. за увеличение на заплатите в МВР, без да е ясен източникът на средствата, считано от началото на март. Последното пък накара опозицията да повдигне въпроса дали през есента няма да се наложи актуализация на бюджет, пише в свой анализ Калоян Стайков от Института за пазарна икономика (ИПИ). Първоначално тази теза беше отхвърлена от председателя на парламентарната комисия по бюджет и финанси, който обясни, че „на полицаите пари не са давани, а това ще стане, ако се борят успешно със сивата икономика и това доведе до допълнителни приходи в бюджета“. Тази позиция обаче беше

поставена под въпрос преди дни, когато министърът на вътрешните работи обяви, че „през есента ще се направи актуализация на бюджета за текущата година паралелно с приемането на бюджета за следващата“.

Очевидните противоречия и променящи се позиции не бива да ни изненадват, тъй като са редовна практика за различните представители на изпълнителната и законодателните власти. По-големият проблем е неясното управление на публичните финанси, които заедно с валутния борд са стълбовете, върху които почива макроикономическата стабилност на страната. Тук възникват и два принципни въпроса:

- Ако две седмици след началото на фискалната година започват да се отпускат непредвидени разходи, как някой може да вярва, че правителството провежда разумна и устойчива фискална политика?

- Ако получаването на допълнителни средства не зависи от качеството на работата на дадено ведомство, а от заплахи за протести, какъв е стимулт за реформи в останалите ведомства?

На този етап е твърде рано да се говори за актуализация на бюджета за 2018 г., тъй като той е сравнително консервативен на фона на доброто развитие на икономиката и пазара на труда и е в унисон с бюджетите за 2016 и 2017г.

С други думи може да се очаква както преизпълнение на приходите, за каквото намеква и председателят на бюджетната комисия, така и неизпълнение на капиталовите разходи. Двете взети заедно ще осигурят възможност за отпускане на допълнителни и непредвидени разходи в края на годината, каквато е традиционно ситуацията през последните години.

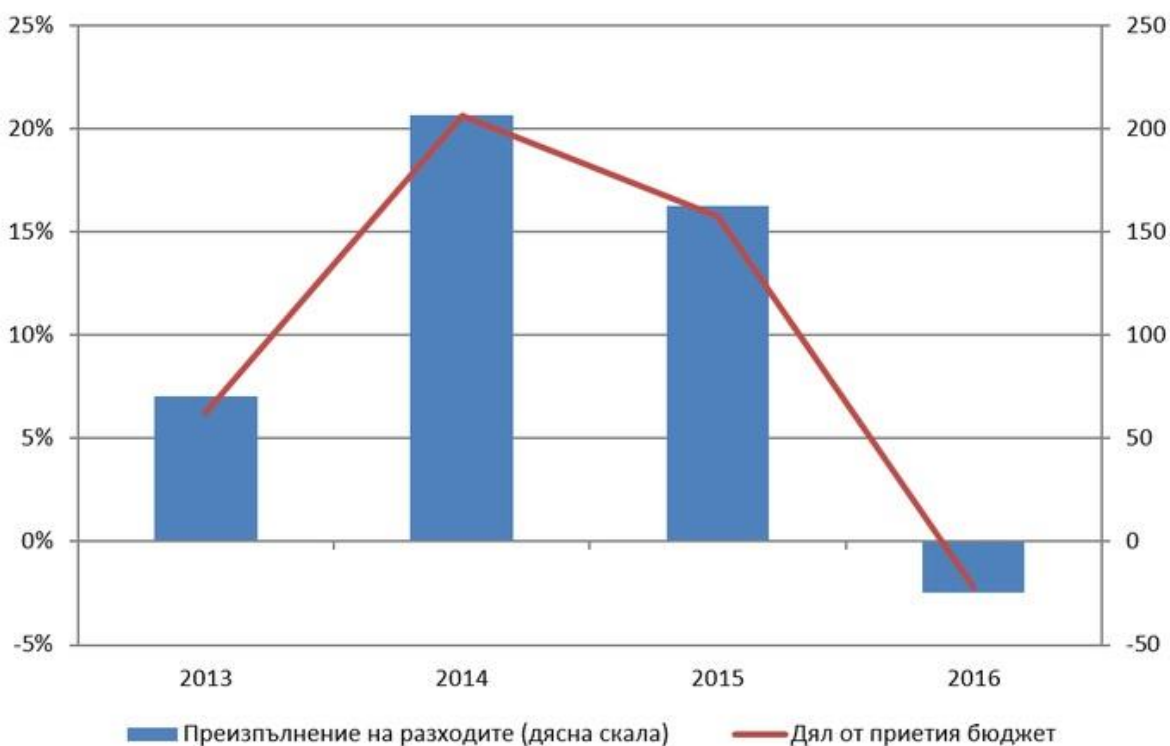
Тук възникват и два практически въпроса:

- Ако допълнителните средства продължават да се отпускат за текущи разходи, вместо за инвестиции, как може да се очаква да се подобри работата на тези ведомства?

- Ако законът за бюджета за годината позволява „промени на разходите за персонал [...] да се извършват само [...] при структурни и/или компенсирани промени между бюджети“, а допълнително отпуснатите 100 млн. лв. нито са резултат от структурни реформи, нито са компенсирани с намаляване на други разходи, как можем да бъдем сигурни, че останалите ограничения (и в закона за бюджета, и в закона за публичните финанси) се спазват?

Достатъчно е да се проследи изпълнението на бюджета на МВР през последните години, за да се види, че това е ведомството, в което парите никога не стигат. Всяка година се отпускат допълнителни разходи, а средствата все не са достатъчни, тъй като не са обвързани с реформиране на дейността, подобряване на условията за труд и повишаване на качеството на услугата.

Преизпълнение на разходите на МВР, млн. лв.

Източник: Доклади по отчетта за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2013-2016 г., собствени изчисления

Липсата на принципи при провеждането на фискална политика в страната и нежеланието за реформи водят до ниска ефективност и ефикасност при публичните разходи и провежданите политики. Ниската ефикасност е най-видна в секторите „Съдебна система“ и „Полиция“, както показва Оценката на ефикасността на публичните разходи в България в периода 2011-2015 г. на ИПИ. Наливането на допълнителни средства в nereформираните сектори очевидно не дава резултат – нито качеството на услугите се подобрява, както се вижда от понижавашата се оценка на ефикасността в сектор „Полиция“, нито условията на труд се подобряват, както се вижда от продължаващите протести и искания за допълнителни разходи.

По този начин целият сектор „Сигурност“ се превръща в един от големите източници на несигурност и фискален риск, заедно с пенсионната система, здравеопазването и държавните компании, тъй като не е ясно в кой момент натрупваните с години проблеми ще достигнат точката на кипене. Както казахме – тази година бюджетът ще може да се справи с допълнителни и непредвидени разходи, тъй като е планиран консервативно, а икономиката е в добро състояние. Това пък означава, че няма да има достатъчно средства за други реформи в уж приоритетни сектори за правителството като образование, инфраструктура и здравеопазване. Нещо повече – ако протестите водят до допълнителни разходи, въпрос на време е и други ведомства да поемат по този път. И ако тази година част от допълнителните средства няма да създадат практичен проблем за бюджета, какво ще стане, ако напрежението избухне в няколко сектора едновременно или по-лошо – ако съвпадне с период на слаб икономически растеж, слаба събираемост на приходите и социално напрежение, които се наблюдаваха през 2013 г.?

[Econ.bg](#)

✓ Нови правила ще засегнат производителите на мобилни телефони

Очакванията са те да влязат в сила до края на май

Предложенията за промени в Закона за личните данни ще бъдат представени за обществено обсъждане до дни. Очакванията са те да влязат в сила до края на май. Това каза в студиото на "Денят започва" по БНТ председателя на Комисията за защита на личните данни Венцислав Караджов. Някои от промените ще засегнат производителите на мобилни телефони. Според Венцислав Караджов, председател на КЗЛД, "това не би могло да се случи, ако лицето не разреши съответните опции за достъп до телефона. Физическите лица трябва да знаят, да прочетат внимателно тази информация, а не да приемат всичко... Това от 25-ти май трябва да бъде променено и всички производители на телефони би следвало да пренастроят този софтуер, така че да не събира абсолютно всички лични данни. След 25 май регламентът, новите изисквания, оказват на тези фирми по подразбиране и по производство на софтуера да не включват разширени опции за събиране на лични данни. Физическото лице само да прецени кое да се събира и кое не".

Новият европейски регламент за защита на личните данни се предвиждат санкции и регулация за изтичането на имейли. У нас тази дни много хора получават фишинг съобщения от мними "финансови институции", които искат попълване на лични данни.

Караджов подчерта, че и най-добрите регулации не могат да спрат хората със злонамерен интерес. Разбира се, те могат да установят пост фактум съответните нарушения и органи като Комисията за защита на личните данни могат да ги санкционират. Трудното обаче е как да се създаде превантивна среда, най-вече в начина на мислене на хората, коментира още председателят на КЗЛД.

[News.bg](#)

✓ АПИ осветява "Дунав мост 1" със 117 хил. лв.

Агенция "Пътна инфраструктура" (АПИ) стартира обществена поръчка за монтаж на ново LED осветление на Дунав мост при Русе.

За по-добра видимост при пътуване по съоръжението ще бъде премахнато старото осветление и ще бъдат монтирани нови 106 броя енергоефективни осветителни тела.

Индикативната стойност на поръчката е близо 117 хил. лв. без ДДС. Средствата са осигурени от бюджета на АПИ.

[БТВ](#)

✓ Ивайло Калфин: Демографският процес е тревожен, но доскоро беше още по-тревожен

Коефициентът на фертилност на българските жени е много близък до европейския. Проблемът е, че много българчета се раждат в чужбина. Но те са българчета. Въпрос на политика е, и то дългосрочна, тези хора да се върнат в страната

Бих избегнал фаталистичните очаквания, че нацията ще изчезне, но демографският процес е много тревожен. В интерес на истината, той беше още по-тревожен преди няколко години. Данните от последните две-три години показват, че с увеличаване на доходите на хората виждаме известно подобрение.

Това каза в предаването „Тази сутрин“ по bTV бившият социален министър Ивайло Калфин, коментирайки последните данни на БАН за демографията.

Коефициентът на фертилност на българските жени – колко деца има една жена, е много близък до европейския. Проблемът е, че много българчета се раждат извън България. Но те са българчета. Това не е безнадеждно загубен за нацията ресурс. Въпрос на политика е, и то дългосрочна, тези хора да се върнат в страната, посочи гостът.

С отварянето на трудовия пазар и възможностите за много по-високи доходи трудно можем да се сърдим на някого, че отива другаде в Европа. И това са млади, активни хора, чийто деца се раждат в чужбина. Решенията са свързани с доходите в България, посочи той.

На въпроса какво е решението младите да останат в страната Калфин припомни, че според изследване от миналата година много хора не работят по една или друга причина – не им харесват заплатите, доходите, родителите им ги издържат, свикнали са с модел, в който един човек работи в семейството и пр. Това генерира ниски доходи. България е на много лошо място в Европа по отношение на детска бедност – ниски доходи в семейства с малки деца. Може би тук е една от първите мерки, които трябва да се вземе, посочи той.

Няма магическа пръчка, няма как да се направи нещо и от утре да се промени ситуацията. Затова става въпрос за дългосрочни политики, подчерта Калфин.

[В. Сега](#)

✓ Бюджетният излишък е добра новина само привидно

България е сред слабаците в ЕС по данъчна ефективност

Държавата приключи 2017 г. с бюджетен излишък от 845.3 млн. лева. Ако нещо изненадва, това е не наличието на излишък, а малкият му размер - три месеца по-рано превишението на приходите над разходите бе почти 2 млрд. лева.

Приходите растат, разбира се - как иначе, щом икономиката расте. Само че някои от данъчните постъпления се увеличават с по-слабо темпо, отколкото предполага номиналният ръст на икономиката - 4.8% за миналата година. А това си е тема за анализ, защото издава неефективност на данъчната администрация.

Нещо не е наред при данъците

Акцизите са единствените данъчни приходи, които се увеличават с по-малък размер от номиналния ръст на икономиката. Очевидно тяхната събираемост не отговаря на икономическото развитие на страната, отчетено през 2017 г. - особено като се има предвид нарасналият внос вследствие на засиленото потребителско търсене. Въпреки че нарастват с 3.7% спрямо 2016 г., акцизите не успяват да достигнат планираните в бюджетната прогноза постъпления в размер на 5038 млн. лв. и отчитат изпълнение от 4942 млн. лв.

Основен виновник за този резултат са приходите от акциз върху тютюна и тютюневите изделия, които нарастват с едва 2.8% спрямо предходната година, а при пурите дори има спад. Какво е обяснението? Слабите постъпления може да се дължат на спад в обема на продадените акцизни стоки заради промяна в предпочитанията на потребителите. Но може да се дължат на нараснала контрабанда. Факт е, че има промяна в структурата на акцизните приходи, като делът на приходите от цигари и други тютюневи изделия е спаднал за година от 48% на 47.5%.

Ръстът при алкохолните стоки също е слаб, но техният дял е много малък и въздействието им върху общия размер на акцизите е минимално. Така единствените акцизни приходи, които изпреварват по ръст икономиката, са тези от горивата. Само че основният източник на този ръст са приходите от газьол и керосин - със скок от почти 11%, вероятно заради увеличените самолетни полети до и от България. При акциза върху бензина изменението на постъпленията е нулево, което е странно при нарасналите пътувания и непрекъснато увеличаващия се брой МПС в страната.

Всички тези факти алармират за проблеми при акцизите и правят несъстоятелни твърденията за големи успехи в борбата с контрабандата. Трябва да се има предвид и че по-малките приходи от акцизи лишават бюджета от приходи от ДДС и мита (които се налагат като проценти върху цената след начисляването на акциза). Това също е част от проблема с изоставането на данъчните приходи от номиналния ръст на икономиката.

По-високи приходи, по-ниска данъчна ефективност

Българската данъчна администрация остава сериозно неефективна. Това се вижда и от показател, който се измерва на международно ниво и се следи от Европейската комисия. Става дума за т.нар. ДДС несъответствие (VAT gap), което измерва разликата между ДДС, който би трябвало да бъде събран, и действителните приходи. По този показател България, макар че не е на традиционното последно място, попада в групата със слаба събираемост заедно с Гърция, Румъния, Италия, Малта и др. Несъбраният ДДС у нас е 21%, над 1.5 пъти над средното европейско ниво от 12.8 на сто. Ако се приложи този несъбран процент ДДС към отчетените приходи, ще се получи, че само по това перо бюджетът е получил 2 млрд. лева по-малко.

Данъчната ефективност може да бъде измерена и чрез разходите на администрацията за всеки 100 лева данъчни приходи. И тук България отново е в края на класацията по ефективност на данъчните разходи - около 1.20 лв. разходи за всеки събрани 100 лв. По-назад са само четири страни - Полша, Словакия, Дания и Чехия, като позицията на Дания е свързана с нейната сложна данъчна система и почти пълната липса на косвени данъци.

Проблемът с неефективната данъчна администрация не е свързан единствено с качеството на политическото управление. Тази неефективност има пряко влияние върху икономическото развитие на страната. Просто защото намалява данъчните приходи, които биха могли да се използват за финансиране на основни сектори, разчитащи на бюджетни средства като образование, здравеопазване, мерки за намаляване на бедността. България има едни от най-ниските данъци в ЕС. Това в комбинация с неефективната данъчна администрация свива разполагаемия ресурс на държавата за интервенция в проблемните сектори. Друг въпрос е, че и тази интервенция също може да не е ефективна.

Дефекти в харченето

През 2017 г. бюджетните разходи останаха с 6.3% под заложените. Този резултат се дължи основно на сериозното неизпълнение на капиталовата програма - с почти 40%. България не успя да стартира и изпълни достатъчно проекти, използващи финансиране от европейските фондове, което е и причината за по-малкото постъпили помощи от ЕС. Всички останали разходи също отбелязват неизпълнение спрямо одобрения закон за годишния бюджет. Най-близо до планираните са текущите разходи - само с 0.4% неизпълнение. Това е така обаче само защото има рязко увеличение на разходите за персонал, които надхвърлят заложеното с цели 7.4%.

Както много анализи отбелязват, макрорамката, на чиято база е изготвен бюджет 2017 г., описва неадекватна икономическа картина. Натрупването на излишък е било предрешено - дори да не е било скрито планирано от правителството с цел към края на годината да харчи сериозно без санкцията на парламента. Добре е да си припомним, че само на последното си заседание за миналата година кабинетът одобри отпускането на нов 1 млрд. лв. за програмата за саниране (което не бе планирано като разход в бюджет 2017). Други извънредни разходи, одобрени през декември, бяха за: лицензи за продукти на Майкрософт (23.2 млн. лв.), общински пътища и ВиК мрежи (20.6 млн. лв.), безплатен превоз и

превозни средства за системата на МОН (19 млн. лв.), разпространение на програмите на БНТ (14.2 млн.лв.), съдебната власт (12.1 млн.лв.) и т.н.

Общият размер на одобрените без санкция на парламента разходи за 2017 г. възлиза на 2.305 млрд. лева. Имайки предвид и драстичното увеличение на капиталовите разходи през последните два месеца, когато те отбелязват ръст от 2.7 пъти, или номинално от 2.4 млрд. лв., без срещу тях да има съпоставими постъпления от ЕС, става ясно как трупаният през цялата година сериозен бюджетен излишък набързо се стопи до 845 млн. лв. около Коледа.

Въпросът дали в края на декември 2018 г. ще видим същото е риторичен. За съжаление.

✓ **Започнаха броженията срещу новия закон за София**

Вместо да сложат спирачки на безразборното строителство в София, новите промени в закона за устройството на Столичната община ще постигнат точно обратното, защото с тях отпадат ред ограничения пред застрояването на зелени площи, предупредиха общинският съветник от коалиция "Сердика" Войслав Тодоров и лидерът на "Нормална държава" Георги Кадиев. С приетите преди ден текстове се дава възможност общинският съвет да преотрежда терени за озеленяване в терени за застрояване, ако не са заложили като зелени площи в общия устройствен план. Според Тодоров и Кадиев това ще отвори за застрояване 90% от междублоковите пространства в София, а досега законът е забранявал подобно преотреждане.

Отваря се и още една вратичка за унищожаване на зелени площи - 10% от тях ще могат да се застроят почти без ограничение с "временни постройки". Досега строителство на тези терени можеше да има само за съоръжения на техническата инфраструктура, поддържане на зелената система, спортно-атракционни дейности и детски площадки и за обслужване на посетителите. През годините контролните органи са показали, че имат "широки" схващания какво е временна постройка - за такива минаваха и масивни хотели по морето.

Според Тодоров няма да се постигне и прокламираната цел да се спре високото строителство, тъй като предвидените "тавани" са нехарактерно високи за град като София. В идеалния център се позволяват сгради до 17 етажа (50 м), в останалата част на града - до 25 етажа (75 м), а около метростанциите в "Дружба", "Лагера", "Хиподрума", "Бели брези", "Възраждане" и всички северни квартали с метро - до 34 етажа (100 м). Пред "Сега" съветникът посочи и още един проблем на новите текстове - според тях отпада изискването да се съгласуват с министерството на културата силуетите на новите сгради, които ще се строят в историческия център.

[В. Монитор](#)

✓ **От 1-ви юли топлата вода поскъпва до 20%**

Увеличение на цената на топлинната енергия от нула до 20% от 1 юли 2018 г. поискаха топлофикациите в страната. Енергийните дружества внесоха в КЕВР предложенията си за актуализиране на цените на ток и топлинна енергия за новия регулаторен период. Енергийният регулатор ще публикува докладите със заявките и обосновките на компаниите до средата на април, съобщиха от КЕВР за в. „Монитор“. Всички дружества обясняват, че предложенията са при цени на горивата към края на март.

Най-много с 20% да поскъпне топлият душ от 1 юли, поиска „Топлофикация Русе“. Цената на 1 мвтч да се увеличи от 92,892 лева с ДДС на 111,468 лева, иска дружеството в най-големия крайдунавски град, се вижда от съобщението на неговия сайт. „Топлофикация Бургас“ пък предлага топлинната енергия да поскъпне с 10% и цената да се промени от 68,472 лв. с ДДС на 75,32 лева за мегаватчас.

Доста по-скромни са в Пловдив, където ЕВН предлага иска само с 1,76% поскъпване на парното до 101,244 лв. за Мвтч с ДДС. Сега под тепетата плащат топлото по 99,492 лв. „Топлофикация Враца“ е предложила цената да се увеличи с 5,36 % и да се промени от сегашните 90,6 лева за мвтч на 95,46 лева с ДДС.

Парното в столицата обещава да запази сегашната си цена 95,98 лева за мвтч. Няма да искаме поскъпване на топлинната енергия за следващия регулаторен период, ако няма съществена промяна на цената на природния газ, съобщиха от столичното дружество. От там обаче уточниха, че кубик топла вода не струва еднакво навсякъде в София

Също така за поддържане на сходна температура в два подобни апартамента може да се плати различна сметка. Причината е различната енергийна ефективност, дали инсталацията е стара или нова, има или няма изолация на сградата или апартамента, как се регулират отоплителните тела, както и дали има кражба на енергия в блока.

✓ **През миналата година: 2650 платили по 1816 лв., за да излязат в пенсия**

Не им достигали средно по 21 месеца трудов стаж за прекъсване на работа

2650 нашенци са платили средно по 1816 лв., за да излязат в пенсия. Това показват данни на Националния осигурителен институт (НОИ) за откупения осигурителен стаж през миналата година. Става дума за хора, навършили нужната пенсионна възраст, но с липсващ осигурителен период. Според закона те могат да откупят от НОИ до 5 години стаж, като всеки месец им струва по 86,48 лв. Това означава, че ако на бъдещите пенсионери не им достига година за излизане в заслужена почивка, трябва да платят 1037,76 лв. Ако се възползват от възможността да закупят всичките 5 години, трябва да извадят 5188,80 лв. През миналата година средно по 21 месеца трудов стаж не са достигнали на хората в пенсионна възраст, за да напуснат пазара на труда. Така, за да се сдобият нужния им стаж, е трябвало да платят средно по 1816 лв. Данните на НОИ показват, че в сравнение с 2016 г.

излезелите в пенсия след откупен стаж намаляват

с близо 1000. За сметка на това има значителен ръст при висшистите, които са пожелали да откупят периода на обучение, който след време ще им се признае като осигурителен стаж за пенсия. 5589 са висшистите, които са се възползвали от тази възможност миналата година, което е с 551 повече спрямо 2016 г.

Откупуването на осигурителен стаж е вкарало 13,4 млн. лв.

в хазната на НОИ. За тези, които имат нужния осигурителен стаж, за да излязат в заслужена почивка, но нямат навършените години за това, законът предвижда възможност за ранно пенсиониране. От 2016 г. хората, на които не им достигат до 12 месеца до навършване на пенсионна възраст, могат да излязат в заслужена почивка срещу по-ниска пенсия. За всеки недостигащ месец парите им за старини ще намаляват с 0.4%. Ако кандидат-пенсионерите се възползват от правото си за предсрочно излизане в заслужена почивка година преди да навършат нужните години за пенсия, то сумата, която ще получават пожизнено, ще бъде с 4,8 на сто по-ниска.

[EconomyNews](#)

✓ Пикът на българската икономика предстои

Пикът на българската икономика все още предстои, като средното увеличение на БВП за тази година се очаква да достигне 4.4%, преди леко да се забави до 4.2% през 2019 г. Това прогнозира икономическият екип на УниКредит Булбанк в най-новия тримесечен анализ за икономиката на Централна и Източна Европа (ЦИЕ).

„През изминалата година растежът получи подкрепа от два основни двигателя: износ и частно потребление. През тази и следващата години, се очаква към тях да се присъединят и инвестициите, на фона на сигнали, че след продължителен период на стагнация те отново набират инерция. Преминването към по-балансирана структура на растежа ще подпомогне и устойчивостта на икономическата експанзия“, гласи текстът на анализа.

По-добра структура на БВП и по-устойчив растеж

Икономистите запазват прогнозата си за висок ръст на БВП през тази година с аргумента, че забавянето през последното тримесечие на 2017 г. се дължи на временни фактори. „Очакваме стабилно ускоряване през първото тримесечие и може би в по-малка степен през второто. Частното потребление ще продължи да бъде основен двигател на растежа през 2018 и 2019 г., но ускоряването на ръста на БВП се очаква да дойде от инвестициите“, посочват анализаторите. Според тях публичните и частните инвестиции ще наберат скорост след продължил близо десетилетие период на слабост. Това ще подобри структурата на БВП и помогне растежът да стане по-устойчив.

Дългоочакваното възстановяване на инвестициите е факт

Първите сигнали за възстановяването на инвестициите се появиха още през миналата година, когато реалният ръст на инвестициите от 3.8% се оказа и най-силният резултат от 2008 г. насам.

Изчисленията на икономистите на банката показват, че това повишение на фона на стагниращи или дори спадащи инвестиции на публичния сектор означава, че инвестициите на частния сектор са се повишили с около 7% на годишна база, в реално изражение. Очакванията за 2018 са всички компоненти на частните инвестиции да отчетат ръст.

Строителството се очаква да получи подкрепа и от нарастващото търсене в сегментите на логистиката, туризма и особено административните сгради. Очакванията на експертите са инвестициите в машини и оборудване също да нараснат. Секторите на преработващата промишленост, които ще са най-големите печеливши от протичащото в момента увеличаване на производствения капацитет са преработката на метали, медицински и козметични продукти и производство на части за автомобили. След като стартира от нулата преди по-малко от десетилетие автомобилостроителната индустрия днес има над 10% дял от производството в преработващата промишленост, а три четвърти от компаниите в сектора планират да увеличат производствения си капацитет, според скорошна анкета за нагласите в сектора за 2018 г.

Потреблението остава основен двигател на растежа

Потреблението ще остане основният двигател на растежа през 2018 г., като очакваме минимално забавяне спрямо 2017 г. основно поради по-ниския темп, с който ще се създават работни места през тази година, след като ръстът на заетостта достигна най-високата си точка през 2017 г., се посочва в макроикономическата прогноза. Това означава, че през 2018 частното потребление ще получи повече подкрепа от растежа на заплатите, отколкото от по-високата заетост.

Очакванията на икономистите са високият ръст на заплатите да продължи, с приближаването на икономиката до пълна заетост. „Ръстът на заплатите отразява недостига на работна сила, който след като първоначално се наблюдаваше най-вече в сектори, които използват нискоквалифициран труд, постепенно обхваща и останалата част от икономиката“, се посочва още в анализа. Това може да доведе до структурни трансформации, като компаниите започнат да насочват повече трудови ресурси към секторите с по-висока добавена стойност, или да променят начина си на производство, като мигрират към технологии, които използват по-малко работна сила за сметка на повече капитал. „Трябва да се има предвид, че подобни процеси не винаги протичат гладко и при определени обстоятелства могат да бъдат съпътствани от временно увеличаване на нормата на безработица, което е и една от причините, да сме по-предпазливи в нашите оценки за перспективата пред растежа на икономиката в средносрочен план“, завършва анализът.

[Economic.bg](#)

✓ И земеделската комисия отхвърли спорния Закон за горивата

Секторът ще излезе на протест, ако не бъде изключен от обхвата на поправките

Комисията по земеделието и храните също отхвърли спорния проектозакон за горивата. На извънредно заседание текстовете не получиха подкрепа от нито един член - 9 гласуваха „За“, а останалите 9 „въздържал се“. Това е втората парламентарна комисия, която не пуска новия Законопроект за административното регулиране на икономически дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход да минат.

„Първоначално не беше предвидено този закон да се гледа от земеделска комисия, но след като икономическата комисия го отхвърли, бе решено отношение по него да вземат и депутатите от Комисията по земеделие“, посочи председателят на

земеделската комисия Десислава Танева. Вчера зърнопроизводители се срещнаха с премиера Бойко Борисов, но разговорите останаха без резултат и от сектора добавиха, че са в стачна готовност.

Земеделският сектор заплашва с протести, ако фермерите не бъдат изключени от обхвата на промените. В проектозакона има изисквания за поставяне на нивомери в съдовете за съхранение на горива за селскостопанска техника, а според земеделците те са неизпълними. Поставянето на такива уреди, както и касови апарати и допълнителна техника, ще коства около 50 000 лв. на всеки стопанин, а изискваната банкова гаранция от 500 000 лв. за всеки, който иска да търгува, съхранява или превозва течни горива, е непосилна за повечето търговци.

На 28 март депутатите от икономическата комисия в Народното събрание отхвърлиха на първо четене законопроекта, внесен от политици от всички партии.

Промените обаче минаха на първо четене във водещата комисия - за наблюдение на приходните агенции и борба със сивата икономика, което означава, че ще бъде внесен в пленарна зала.

[В. Земя](#)

✓ Земеделският протест в ръцете на премиера

Дали той ще се състои зависи от преговорите с правителството, насрочени за 2 април

Министърът на земеделието Румен Порожанов подкрепи искането на зърнопроизводителите да бъдат изключени от проектозакона за търговията с горива, който предвижда по-строги правила за регистрирането на бензиностанции и търговци на горива. Това стана на извънредна среща в Арбанаси между Националната асоциация на зърнопроизводителите, Съюзът на земеделските кооперации. Фермерите обаче заявиха, че остават в готовност за планирания на 3 април протест с трактори по обществените пътища. Дали той ще се състои зависи от преговорите с правителството, насрочени за понеделник, 2 април, съобщава БНР. Страните са се договорили юристите на Министерството на земеделието и на фермерските организации заедно да подготвят предложения, които да изключат зърнопроизводителите от обхвата на проектозакона. Фермерите обаче остават в протестна готовност. Те не са съгласни да бъдат третирани като търговци на горива и заявиха, че за да изпълнят изискванията за собствени бензиностанции, ще трябва да инвестират между 50 и 60 хиляди лева. По думите им с планирания за 3 април протест с трактори по пътищата искат да покажат на държавата какво би станало, ако трябва да зареждат от обикновените бензиностанции. "Тези условия са неизпълними. Земеделските производители не са търговци на горива, както сме определени в този закон", заяви председателят на Асоциацията на зърнопроизводителите Костадин Костадинов. "Не сме склонни на компромис, защото не можем да изпълним условията на тази свръхрегулация", добави той. "Трябва да изкараме всяка една техника, която се намира на 30, 40, 50 километра, да я докараме на една бензиностанция, която е регистрирана. Това нещо ще доведе до страшен хаос в движение по пътищата", коментира Георги Георгиев от Попово. Ще има ли национален протест с изваждане на земеделската техника на пътя на 3 април зависи от резултата от срещата с премиера Бойко Борисов и вносителите на законопроекта за търговия с горива, посочи председателят на Националната асоциация на зърнопроизводителите: "Ако имаме положителен резултат и достатъчни гаранции, няма да изкараме тракторите. Ние настояваме да бъдем извадени от този законопроект", обясни Костадинов.

✓ Борба с градушките ли ни обещава държавата или пари на вятъра

В много от развитите държави, прилагащи подобни мероприятия, водеща е частната инициатива и самоорганизацията

"В световен мащаб особени усилия за разбирането на климатичните явления и справянето с негативните им последствия са положени непосредствено след Втората световна война, когато много от водещите държави в света (САЩ, Съветския съюз, Китай, Германия и пр.) започват да финансират програми за „изкуствено въздействие върху времето“ (ИВВ), включващи борбата с градушките. Впоследствие част от тях (например САЩ, Германия) намаляват или прекратяват публичното финансиране на експериментите, заради липсата на категорични доказателства, че провежданите мероприятия водят до претендиращия ефект.

В 47 държави по света се осъществяват действия по ИВВ, като в 19 от тях се води противорадова защита (по данни на WMO от 2013). В света няма наложен модел за организация и финансиране на системите за борба с градушки, нито пък за вида на използваните мероприятия. Това може да се обясни, както с различните условия в отделните държави – климатични, обществено-икономически, така и в недоверието, че използваните решения водят до достатъчни резултати. Съмненията се основават на факта, че все още липсват необходимите познания в научните среди за всички аспекти на процеса на формиране на атмосферните явления и в частност на градушките. От там идва и несигурността в ефекта и резултата от третирането на градоносни облаци.

В много от развитите държави, прилагащи подобни мероприятия, водеща е частната инициатива и самоорганизацията (Германия, Австрия, Франция, Испания, САЩ, Канада и пр.). Централизиране и „одържавяване“ на дейността по ИВВ се наблюдава най-вече в страните от бившия социалистически блок и бивша Югославия – Русия, Сърбия, Румъния, България, Китай и т.н.

В България въпросът за необходимостта от разширяване и подобряване на противорадовата защита в страната се поставя редовно през последните години, а от две години насам има конкретни планове за „защита“ на 100% от територията на страната чрез включването и на частния сектор като източник на финансиране. Според известните планове на Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ), предлаганата реформа включва: разширение на противорадовата защита на територията на цялата страна; изкуствено увеличаване и преразпределяне на валежите; осигуряване на радарна метеорологична информация; управление на системи за наблюдение и предупреждение от наводнения, пожари и

измръзване на земеделски култури; обезщетяване при настъпване на щети от природни бедствия и неблагоприятни климатични събития в особено голям мащаб.

Тези функции се предвижда да бъдат поети от агенцията „Борба с градушките“, която да бъде преобразувана в държавно предприятие. Новата компания ще се издържа със средствата, които в момента държавата отделя за борба с градушките (10–12 млн. лв. на година) и за обезщетения на пропаднали площи (6 млн. лв.), задължителни вноски на земеделските производители на база заявената за подпомагане площ (индикативен размер от 50 стотинки на декар, или 13 млн. лева на година) и вноски на застрахователните компании в размер на 0,8% от премиения приход от застраховки по класове – пожар и природни бедствия, други щети на имуществото и сухопътни превозни средства (индикативен размер около 6 млн. лв. на година). Изобщо инициатива е облечена в големи амбиции и намерения, но може да бъде с много спорен резултат по отношение крайните цели и дълготрайните ефекти върху заинтересованите страни.

Преди да се предлагат подобни мащабни промени, включващи и ангажирането на значителен финансов ресурс от страна на частния сектор (който, на всичко отгоре, ще се управлява от държавата), е абсолютно необходимо да се изготви независима експертна оценка на досегашната работа на ИАБГ „Борба с градушките“ (ИАБГ), на целесъобразността и икономическия ефект от използваните до момента средства, от предлаганите промени, както и на алтернативните варианти за решаване на поставените проблеми. Това на този етап не се случва.

Единствените оценки, с които разполагаме за ефекта от работата на (ИАБГ) са нейните собствени. Те са базирани на методология, разработена от УНСС, съвместно с НИМХ на БАН през 1990 г. Въпросната методология не е налична на сайта на ИАБГ. Но от годишните отчети за дейността на агенцията става ясно, че се „основава на сравняване на едни и същи показатели, характеризиращи събитието град през текущата година и през поредица от години, аналогични по степен на градова активност до момента на изграждане на противоградовата система (1968[3] г. – бел. на автора).

Икономическата ефективност изключително зависи от степента на градова активност, от засетите площи, добиви и борсови цени на селскостопанската продукция.“, се казва още в отчетите на ИАБГ. Според тях икономическият ефект от действията за противоградова защита над страната се изчисляват на средно 60 млн. лв. за периода 2003 – 2008 г. като в следващите години тази стойност достига до 90 млн. лв. Трудно е да се даде безпристрастна оценка на тези резултати към момента при липсата на яснота около методологията. Възможна алтернативна точка за тълкуването им би могла да бъде съпоставката на резултатите от щетите върху територии, защитавани от ИАБГ и такива, които са извън обхвата на действие при относително еднакви условия на градобитност. Това обаче е твърде условно, тъй като подобен род наблюдения и сравнения, първо, не се правят, което се отбелязва като слабост и в последния публичен отчет на ИАБГ от 2014 г. и, второ, биха били твърде условни, тъй като всеки облак, всеки градобитен процес е уникален, а и с интензитета на развитие на процесите в облаците е трудно да се прави съпоставка дори между съседни райони, ударени в близко време от едно явление.

Като цяло съществуват три основни начина за оценка на ефективността от градуозащита – от физическа, статистическа и икономическа гледна точка, според докладна записка на изпълнителния директор на ИАБГ до МЗХГ от лятото на 2017 г.

Данни от градоимпакторна мрежа – практика, която е най-приложима в световната практика, но не се използва в България, като цитираната причина е „непрекъснатите кражби“; Данни от сравняване на радарните характеристики на третирани и нетретирани облаци, имайки предвид валежа от тях – това е заложено в непрекъснатите изследвания на агенцията, като целта е подобряване на методиката. Проблемът тук е, че трудно се намират два облака, които да имат идентична структура или динамика, която лесно да се сравни. Освен оценка на икономическия ефект е необходимо да се направи и одит на самата работа на ИАБГ – т.е. до каква степен се разходват ефективно средствата, които са на разположение. Последният подобен доклад е на Сметната палата от 2013 година, който установява „несъответствия в съществени аспекти от дейността по възлагане на обществени поръчки“. Също така „не са спазени изискванията на вътрешните правила за обществените поръчки, действащи през одитирания период, като не са определяни лица, които да осъществяват контрол по изпълнението на договорите. В част от договорите не са предвидени клаузи за санкции и неустойки за изпълнителите при забава или неизпълнение на договорните им задължения.“, се казва още в доклада на Сметната палата.

Съмнения относно ефективността на разходваните средства буди и сравнение със съседна Сърбия. Климатичните условия в България и Сърбия са много подобни. И двете държави използват един и същ метод за борба с градушките, а именно изстрелване на ракети от земята.

Съпоставка между дейностите по противоградовата защита в България и Сърбия. Докато в България има 220 площадки, в Сърбия те са 1 650. В България се охраняват 1,3 млн. ха, докато в Сърбия 3,3 млн. ха. Бюджетът, който се разходва годишно от българската агенция е 5,6 млн. евро, докато в Сърбия е 9 млн. евро за три пъти по-големи площи.

Дори да приемем, че системата за защита от градушки в Сърбия е „недофинансирана“, две неща правят впечатление: Значително по-ниският брой (над два пъти) постоянно заети в Сърбия, при три пъти по-големи защитени площи и 8 пъти по-голям брой на ракетните площадки;

По-високият разход на единица площ в България. Докато в Сърбия разходите за единица площ са 2,72 евро на ха, то в България са 4,3 евро на ха. При утрояване размера на защитаваните площи (както се планира) и съответно утрояване на броя изстреляни ракети, той би надминал с малко броя на изстрелваните всяка година в Сърбия. Докато това би струвало на сръбския данъкоплатец около 10 млн. евро, то при запазване сегашната структура на разходите на ИАБГ, българският данъкоплатец би платил с 80% повече.

Тук, разбира се, имат значение и разходите за една ракета, направени от сръбската и от българската държава. Съществуват основателни съмнения, че при поръчките на ракети у нас не винаги е следван принципа на най-добра оферта, а заниженият контрол върху качеството на доставките е оказал влияние върху противоградовата защита на покриваните райони. Предлаганите промени в структурата и финансирането на ИАБГ пораждаат много въпроси.

Първият от тях очевидно е свързан с ефективността на разходваните средства, който и към момента има нужда от по-задълбочен анализ. Особено с оглед на факта, че се предвижда акумулирането и разходването на три пъти повече средства

от отделяните досега. Въпросните средства трябва освен да увеличат покритието на страната против градушки на 100% (при ок. 15% в момента), вкл. чрез въвеждането на самолетен способ, следва да извършват и две изцяло нови задачи, а именно:

Изкуствено увеличаване и преразпределяне на валежите (изобщо няма да се спираме на целесъобразността на това мероприятие, което е заложено в дейностите на ИАБГ, но досега не е изпълнявано поради липса на средства);

Обезщетение на земеделските производители за претърпени вреди от природни бедствия и неблагоприятни климатични събития за земеделието;

Лесно е да се предвиди при това положение, че е въпрос на време вноските на всички заинтересовани лица да се увеличат многократно при настъпването на години с особено силно изразени климатични явления, причиняващи големи засушавания, например, при които загубите на селскостопанските производители биха се увеличили чувствително.

В предложенията на МЗХГ липсват достатъчни детайли за ролята на застрахователните компании, застрахователния пул и ролята на държавното предприятие като застраховател. Не става ясно защо то ще бъде натоварено с непривичната му дейност по застраховане. Чуждестранният опит показва (напр. Гърция), че пряката намеса на държавата в застрахователния пазар води до неминуемо изкривяване на стимулите и конкуренцията, съответно до понижаване качеството на предоставяните услуги. От тази гледна точка, активността на държавното предприятие на застрахователния пазар може да се окаже вредна и опасна в дългосрочен план.

Начинът на финансиране на новата система е избран на база покриване на очакваните разходи, но вноските на земеделските производители не са съобразени с вида на отглежданите култури, което прави задължителния им характер неприемлив. Не се отчитат инвестициите от частния сектор в изграждането на защитни мрежи при трайните насаждения. Никъде не се споменава, че фермерите, направили подобни инвестиции ще бъдат освободени от задължителната такса, което е съвършено неприемливо.

Като цяло реализирането на особено скъпи и мащабни проекти, задължаващи финансово големи групи от обществото без задълбочена оценка и анализ е прибързано и икономически неоправдано“.

[В. Класа](#)

✓ Край на геоблокирането! Вижте какво означава това

От вчера - 1 април, влиза в сила регламентът, който ще позволи да ползваме в целия Европейски съюз абонамента си за онлайн цифрови услуги. „Съвсем наистина и в никакъв случай на шега ще можете да използвате вече всеки един онлайн закупен абонамент за филми, музика, игри, книги навсякъде в Европа, както го правите сега у дома. До този момент не беше възможно да използвате абонаментите като HBO Go, или Нетфликс, или Спотифай, когато сте ги закупили у дома и пътувате в чужбина по работа или на почивка. Това вече ще бъде възможно благодарение на правилата, които приехме в Европейския парламент“, заяви Ева Майдел, евродепутат от ГЕРБ/ЕНП. Каква е целта на регламента?

Целта е да се гарантира, че европейските граждани, които купуват или се абонират за филми, спортни предавания, музика, електронни книги и игри в своята държава членка по произход, имат достъп до тях, когато пътуват или временно пребивават в друга държава от ЕС.

Кой ще извлече полза от новите правила? Потребителите, които пребивават в ЕС: благодарение на новите правила те ще могат да гледат филми и спортни събития, да слушат музика, да изтеглят електронни книги или да играят на електронни игри, когато посещават или временно пребивават в други държави от ЕС. Доставчиците на услуги за онлайн съдържание: те ще могат да осигуряват трансгранична преносимост на онлайн съдържание за своите абонати, без да се налага да придобиват лицензи за други територии, в които абонатите им пребивават временно. Интересите на носителите на права са защитени, за да се избегнат злоупотреби. Трябва ли доставчикът да предлага същата услуга, независимо къде пътува абонатът? Какво ще стане с услуги за видео по заявка, като например Netflix, които се предлагат в повече от една държава в ЕС?

Да, доставчиците на платени услуги за онлайн съдържание (като услугите за излъчване онлайн на филми, телевизионни предавания или музика) са длъжни да предоставят на своите абонати същата услуга, където и да се намира абонатът в ЕС. Услугата трябва да се предоставя в други държави членки по същия начин, както в държавата членка на пребиваване. За Netflix например, ако временно сте в чужбина, навсякъде в ЕС ще имате достъп до същия подбор (или каталог), който ползвате вкъщи. Новите правила не възпрепятстват доставчиците на услуги да предлагат допълнителни възможности на своите потребители, когато са в чужбина — като достъп до съдържание в държавата, в която пътуват. Доставчикът на услуги сам решава дали да позволи, или да поддържа достъп до местното съдържание, в допълнение към задължението си съгласно регламента. Има ли ограничение във времето?

Какво се предвижда за случаите, когато човек живее в една държава, а работи в друга и всеки ден пътува? Регламентът за преносимостта обхваща ситуации, в които абонатите временно са в чужбина. В регламента не се дава определение на това понятие. Това, което се има предвид обаче, е абонатът да се намира в държава членка, различна от неговата държава членка на пребиваване.

Обхванати са различни случаи, включително ваканционни и служебни пътувания. Новите правила не съдържат ограничения за срока, през който потребителят може да използва възможността за преносимост, ако пребивава в друга държава членка. Доставчиците на услуги следва да информират своите абонати за точните условия на офертите си за преносимост. Например ако живеете в Белгия и там се абонирате за платена услуга за стрийминг на музика, в други държави членки ще имате достъп до същия подбор от музика, както у дома си в Белгия.

За Вас това онлайн съдържание ще бъде преносимо и когато ежедневно пътувате до друга държава членка, като например Франция или Люксембург. Как доставчиците на услуги за съдържание ще проверяват държавата на пребиваване на своите потребители? Доставчикът на услуги ще трябва да проверява държавата на пребиваване на абоната. Това ще се прави при

сключване и подновяване на договора. Доставчиците на услуги ще могат да проверяват държавата на пребиваване, като използват информация, предоставена от абоната.

Регламентът съдържа изчерпателен списък на средствата, чрез които може да се извършва тази проверка, така че да не се нарушава неприкосновеността на личния живот на потребителите. Може да се използват например данни за извършено плащане, документ за платена лицензионна такса за радиотелевизионни услуги, договор за интернет или телефонна връзка, проверка на IP адреси или декларация на абоната за адреса му на пребиваване. Доставчикът на услуги ще може да прилага не повече от две средства за проверка от списъка, включен в регламента. Всякаква обработка на лични данни трябва да се извършва в съответствие с правилата на ЕС за защита на данните. Регламентът прилага ли се и за безплатни онлайн услуги?

Доставчиците на безплатни услуги за онлайн съдържание имат възможност да избират дали да се възползват от новите правила. След като веднъж решат да участват и позволят преносимост съгласно регламента, за тях ще се прилагат всички правила по същия начин, както за платените услуги.

Това означава, че абонатите ще трябва да се регистрират, за да могат да имат достъп до съдържанието и да го използват, когато са временно в чужбина, а доставчиците на услуги ще трябва да проверяват държавата членка на пребиваване на абоната.

Как може потребителят да знае кои безплатни онлайн услуги са обхванати? Ако доставчиците на безплатни услуги за онлайн съдържание решат да се възползват от новите правила за преносимост, те са длъжни да информират своите абонати за решението си, преди да предоставят услугата. Тази информация може да се публикува например на уебсайтовете на доставчиците. Обхванати ли са обществените радио- и телевизионни оператори? Мога ли да гледам BBC, Arte и други програми?

Обхванатите от регламента услуги за онлайн съдържание може да включват и услуги, които се предлагат от обществени радио- и телевизионни оператори. Даден оператор влиза в обхвата на регламента, ако са изпълнени следните условия: потребителят вече има достъп до услугите посредством различни устройства и не е ограничен само до една конкретна инфраструктура, телевизионните програми са достъпни за потребители, чиято държава на пребиваване е проверена от доставчика, и услугите за онлайн съдържание се предоставят срещу заплащане или доставчикът доброволно е решил да се възползва от новите правила за преносимост. Мога ли да гледам филми на радио- и телевизионни оператори онлайн в друга държава — например да гледам в Белгия филми на испанска или естонска телевизия?

Ако даден радио- и телевизионен оператор, който излъчва онлайн съдържание във Вашата държава членка по произход, е обхванат от новите правила за преносимост, ще можете да гледате това съдържание, докато се намирате временно в друга държава членка. За разлика от това, новите правила за преносимост не обхващат достъпа от Вашата държава по произход до съдържание, което се предлага в друга държава членка.

За някои телевизионни и радиопрограми обаче потребителите биха могли да се ползват от разпоредбите на предложението Регламент относно онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми, по който в момента се водят преговори. Така радио- и телевизионните оператори и продуцентите ще разполагат с допълнителна възможност да предоставят трансграничен достъп до повече програми (вж. информационния документ).

Какви проблеми решава регламентът? Хората, които пътуват или временно пребивават в други държави от ЕС, често се сблъскват с ограничения — достъпът им до услугите за онлайн съдържание може да бъде прекъснат или ограничен. За много хора — особено при кратки пътувания — не е удобно да купуват абонамент за местна услуга; понякога предпочитаните от тях филми и сериали не се излъчват или са само на чужд език. Абонат, който се опитва да гледа филми, използвайки своя скандинавски абонамент за Home Box Office (HBO), докато е на почивка в Италия, вижда съобщение, че услугата „е достъпна само в Швеция, Норвегия, Дания и Финландия“. Френски потребител на онлайн услугата MyTF1 за филми и сериали не може да вземе под наем нов филм по време на своята командировка в Обединеното кралство.

Потребителите например са можели да гледат само съдържанието, което вече са изтеглили на своето преносимо устройство. Потребителите на белгийската услуга за филми Universciné не трябва да забравят да изтеглят филма, който са взели под наем, преди да предприемат пътуване в друга държава от ЕС. Те не могат да използват възможността за стрийминг или да изтеглят филми, когато са извън своята държава. Тези проблеми ще бъдат решени чрез новите правила за преносимост. Ограниченията във връзка с преносимостта на абонаменти за онлайн музикални услуги (като Spotify или Deezer) или електронни книги са по-незначителни. Не е изключено обаче в бъдеще да се появят ограничения, затова днешните правила са важни и за тези услуги. Новите правила отнасят ли се за преносимостта на онлайн абонаментите за спортни предавания? Да, ще бъдат обхванати различни услуги за онлайн спортно съдържание.

Тук се включват услуги, при които спортните предавания са част от платена услуга за телевизионно онлайн съдържание (напр. услуги за стрийминг, като Zattoo в Германия) или от пакет за онлайн услуги (напр. Sky Go), както и случаите, когато спортни организатори създават специална услуга за онлайн съдържание. Доставчикът на услуги ще може ли да налага такса за преносимост?

Не, съгласно новите правила доставчиците на онлайн съдържание няма да могат да налагат на абонатите допълнителни такси за трансграничната преносимост на своето съдържание. Какво предвиждат новите правила за случаите, когато доставчикът на услуга започне да ограничава музикалните произведения, филмите или игрите, които са достъпни при пътуване в чужбина? Когато пътуват, абонатите на платени услуги за онлайн съдържание и на включени в обхвата безплатни услуги за онлайн съдържание ще имат същия достъп до тези услуги, както в своята държава членка. Това означава, че в другата държава членка достъпът до услугата ще бъде същият, както у дома: ще се предлага същото съдържание, в същия обхват, на същия брой устройства и със същия брой функционални възможности.

Всякакви действия, които доставчикът би могъл да предприеме, за да попречи на абонатите да имат достъп или да ползват услугата, докато са временно в друга държава членка — например ограничения във функционалните възможности на

услугата — са в противоречие с регламента. Това означава, че доставчикът не може да ограничава каталозите от заглавия на музикални произведения, филми или телевизионни сериали, които са на разположение, когато пътувате в друга държава членка.

Основните доставчици на онлайн съдържание имат ли техническа готовност да прилагат новия регламент от днес, 1 април? Комисията поддържа тясна връзка с основните доставчици на услуги за онлайн съдържание (като платформи за телевизионни предавания, филми, музика, спорт и др.) и получи от тях положителни отзиви, според които въвеждането на новите правила за преносимост протича гладко и по график. Според сведенията, с които разполагаме, възникналите проблеми вече се преодоляват. Комисията ще продължава да следи отблизо този процес.

Регламентът е задължителен по отношение на платените услуги. Доставчиците на безплатно съдържание могат да решат да се възползват от новите правила, но за тях това не е задължително. Някои доставчици на услуги вече обявиха намерението си да се включат (YLE във Финландия, RTBF в Белгия). Сега, след като новите правила започнат да се прилагат, Комисията очаква и други да последват примера им.

✓ Банков съюз и еврозона - само едновременно

Представете си, че мъдростта на европейските институции беше създала банковия съюз (единния надзорен механизъм, който следи състоянието на най-големите банки в държавите членки) още през 2013 година, както и че България се е присъединила към механизма. Макар на европейско наблюдение да са само трите най-големи институции, формално внимание може да се обърне и на някоя по-малка. Така тревожните разкрития на пресата, че Корпоративна търговска банка (КТБ) кредитира свързани лица и манипулира счетоводните си книги далеч отвъд позволеното, веднага щяха да станат европейски проблем.

Резултатът едва ли щеше да е много по-различен от случилото се в действителност. С тази разлика, че вместо да се церемони и да се чуди откъде да започне, европейският надзорен орган щеше директно да я затвори, а не да организира и координира медийни публикации, полицейски рейдове в офисите на банката и да подплаши Цветан Василев дотам, че да избяга в чужбина. Просто щеше да разпреди на България: „отнемете лиценза на тази банка“. Проблем на правителството и БНБ щеше да е как да организират „приключването“ на практика. Фондът за гарантиране на влоговете щеше да покрие вземанията до 100 000 евро, получавайки заем от правителството, който с времето ще се плати от търговските банки с вноските им към него.

А сега си представете, че този сценарий се пренесе върху далеч по-голяма банка, каквито са сегашните институции от топ 5 на системата. Правилно или грешно, решението за отнемане на банков лиценз би се взело на хиляди километри отук, а българските власти биха отговаряли единствено за неговото изпълнение.

Това е кошмарът на българските политици и на родната централна банка. Доскоро за тях това беше отказ от суверенитет, а за поддръжниците на присъединяването към еврозоната с всички средства подобно развитие само ще подобри управлението на банките и здравословно би пречистило системата от останалите „гнили ябълки“, ако има такива.

В изказване по време на парламентарния контрол миналата седмица финансовият министър Владислав Горанов обясни, че правителството работи активно за присъединяване към ERM II, което е необходима стъпка, за да продължи страната към еврозоната и банковия съюз.

Поставена по този начин, новината говори, че банковият съюз върви в пакет с еврозоната, а не преди това. Последното съответства и на по-стари изказвания на Горанов, който обясни, че влизане във валутния механизъм за наблюдение може да се очаква до края на годината.

Самият процес обаче е обвит в потайност и на повърхността остават много въпроси без отговор, които дават повод за съмнение, че управляващите не желаят силно да приемем еврото, ако то е предшествано от банковия съюз. Възможно е и друго – по въпроса да се работи сериозно, но в пълна конфиденциалност.

Основания да се допуска това дава отговор на финансовото министерство на искане по Закона за достъп до обществена информация, подадено от сайта ecopotix.bg. В него се съобщава, че позицията на България (ако има такава) по евентуално присъединяване към банковия съюз не може да бъде обявена публично.

„Не се релевират обстоятелства, които да обуславят надделяващ обществен интерес, а именно – чрез исканата информация да се цели разкриване на корупция и на злоупотреба с власт, повишаване на прозрачността и отчетността на министъра на финансите. Напротив, в настоящия случай, за да се защитят интересите на българската държава при преговорите, е необходимо да не се разкрива информация, която би могла да повлияе неблагоприятно.“ С такъв аргумент от Министерството на финансите са отказали да отговорят дали България има формирана позиция за присъединяване към банковия съюз преди еврозоната и каква е тя.

Липсващото парче от пъзела тук е какво правят от Българска народна банка? Допускането на скрити инвеститори и такива без опит до приватизацията на Общинска банка показа, че централната банка далеч не е постигнала онази независимост, която се очакваше при смяната на Иван Искров с Димитър Радев.

Но въпреки склонността към конформизъм дори и при Искров БНБ се осмели да организира фронт срещу инициатива на правителството през пролетта на 2012 година. Тогава първият кабинет на ГЕРБ искаше да рефинансира падежиращ външен дълг със средства от валутните резерви, а БНБ убеди Европейската централна банка (ЕЦБ) да издаде комюнике, предупреждаващо за рисковете от подобно действие. Така най-вероятният сценарий пред България е страната да се присъедини към банковия съюз чак след като стане член на самата еврозона и българската банкова система получи достъп до програмите за рефинансиране от ЕЦБ.

✓ "Тянгун-1" изгоря над Тихия океан без щети на земята

Китайската космическа станция „Тянгун-1“ изгоря в атмосферата над южната част на Тихия океан, съобщиха информационните агенции.

По данни на китайския център за управление на пилотираните полети повечето отломки от станцията не са достигнали земната повърхност.

„Тянгун-1“ влезе повторно в горните слоеве на атмосферата в 8,15 ч. пекинско време (2,15 българско време). Повечето части на апарата са изгорели при повторното навлизане в атмосферата“, се казва в съобщението на центъра, цитирано от ТАСС.

Станцията „Тянгун-1“ имаше тегло 8,5 т, дължина 12 м и диаметър 3,3 м и беше изведена в орбита през септември 2011 г. През следващите 2 години към нея се скачваха два пъти кораби „Шенджоу“. След това полетът на космическата лаборатория минаха в неуправляем режим.

На 25 март вашингтонският The Hill цитира експерти от калифорнийската „Авиокосмическа корпорация“, че отломките от излизащата от орбита станция могат да паднат в Испания, Португалия, Франция или Гърция. В петък официален представител на китайското външно министерство увери, че е малко вероятно големи елементи от „Тянгун-1“ да стигнат до която и да е страна, а ако се наложи Пекин ще информира незабавно страната, за която е възникнал риск.

✓ Румъния, Кипър и Испания срещу участието на Косово на срещата между ЕС и Западни Балкани

Румъния, Кипър и Испания се обединяват срещу възможността Косово да участва на срещата между ЕС и Западни Балкани, която ще се състои на 17 май в София с домакин Българското председателство на Съвета на ЕС.

Трите държави заявяват, че ще откажат участие на срещата на високо равнище между ЕС и Западни Балкани, защото не искат да седнат на една и съща маса с представителя на Косово, предава A10N, цитиран от 24 часа.

Румъния, Кипър и Испания предупреждават, че няма да участват на среща, на която Косово се третира като независима държава и където на страната ще бъде обещано европейско бъдеще.

В момента председателят на Европейския съвет Доналд Туск провежда интензивни преговори с испанския премиер Мариано Рахой в опит да преодолее различията. Сега обаче се отварят два нови фронта.

✓ Азиатските акции стартираха новото тримесечие с лек ръст

Азиатските акции започнаха днес новото тримесечие с леки повишения - на фона на силното представяне на книгата в световен мащаб през миналата седмица, докато доларът запазва позициите си преди очакваните тази седмица ключови икономически данни.

Азиатско-тихоокеанският индекс на MSCI нарасна с 0.3% днес.

Южнокорейският KOSPI добави 0.6%, а японският Nikkei се повиши с 0.55%. Хонконгският Hang Seng днес нарасна с 0.25%, а шанхайският основен индекс затвори с 0.4% нагоре.

Индексите на Уолстрийт скочиха миналия четвъртък, след като цените на технологичните акции тръгнаха нагоре, завършвайки положително едно бурно тримесечие. Много от големите финансови центрове бяха затворени в петък.

Глобалният индекс на MSCI записа повишение от 1.2% миналата седмица. Индексът обаче губи 1.5% през първото тримесечие.

Страховете за избухването на световна търговска война донякъде намаляха, но напрежението между САЩ и Китай във връзка с техния търговски стокообмен все още притеснява инвеститорите.

Днес Китай наложи допълнителни мита върху някои щатски продукти, в това число замразено свинско месо, вино и определни плодове и ядки, в отговор на наложените от САЩ мита върху вноса на алуминий и стомана.

При валутите доларът се търгува без промяна на ниво от 106.340 спрямо йената, докато еврото се разменяше срещу 1.2327 долара.

Доларовият индекс, който следи представянето на долара спрямо кошница от шест други основни валути, нарасна с 0.6% миналата седмица, подпомогнат от комбинация от фактори, сред които прогреса около въпросите, свързани със Северна Корея.

Доларовият индекс обаче изгуби над 2% миналото тримесечие, отбелязвайки спад в пето поредно тримесечие.

Днес се очакват данни за производствения индекс в САЩ, докато в сряда ще бъдат публикувани данни за икономическата активност, а в петък предстоят данните за неселскостопанската заетост.

Фючърсите на щатския лек суров петрол поскъпват с 0.4%, до 65.21 долара за барел днес, докато цената на петрола от сорта брент се повиши с 0.55%, до 69.73 долара за барел.